

EZBER BOZALIM: “İŞÇİ KARŞITI ADNAN MENDERES”

Aydınlık Gazetesi, 24 Haziran 2014

Yıldırım Koç

İşçi sınıfı tarihi ve siyasi tarihle ilgisi kulaktan dolma bilginin ötesine geçmeyenlerin gözünde, Adnan Menderes sağcıdır, sermaye yanlısıdır, toprak ağalığının savunucusudur ve işçi karşıtıdır. İşçiler de bilinçsiz olduğundan aldanarak DP'ye oy vermiştir.

Adnan Menderes'in ABD ile ilişkilerdeki politikasını, Tahkikat Komisyonu'nu, iktidarının son yıllarında gençlere ve aydınlara yaptırdığı baskıları ve hatta 1955-1957 döneminde sendikalara karşı olumsuz tavrını eleştirebilirsiniz.

Ancak Türkiye tarihinde işçiler lehine en önemli kanuni düzenlemelerin yapıldığı dönem herhalde Adnan Menderes'in başbakanlığı yıllarıdır.

Ezberinizi bırakın.

Eğer 1950-1960 döneminde işçilerin büyük bölümü Demokrat Parti'ye oy vermişse, bunun son derece mantıklı nedenleri vardır.

DP döneminde işçilerin uğrunda fazla bir mücadelesi ve çabası olmadan işçiler lehine yapılan kanuni düzenlemelerin bir bölümünü özetleyeyim.

İşçiyi Koruyucu Düzenlemeler Yapıldı.

İş Kanununun kapsamı genişletildi.

Deniz işlerinde çalışan işçilerin çalışma koşullarını düzenleyen bir yasa yoktu. 10.3.1954 tarihinde 6379 sayılı Deniz İş Kanunu kabul edildi.

Basın İş Kanunu (5953) ilk kez 13.6.1952 tarihinde çıkarıldı.

İşçi Sigortaları Kurumu konut kredisi vermeye başladı.

9.8.1951 tarihinde kabul edilen 5837 sayılı İşçilere Hafta Tatili ve Genel Tatil Günlerinde Ücret Ödenmesi Hakkında Kanun ile, işçinin çalışmadığı hafta tatili ve genel tatil günlerinde yarım gün ücret alması sağlandı. 8.6.1956 gün ve 6734 sayılı Yasayla da, işçiyeye bu günlerde çalışmadan tam ücret verilmeye başlandı.

İkramiye Verildi, Asgari Ücret Uygulandı.

Eskiden kamu kurum ve kuruluşlarında ve belediyelerde çalışan işçilere ikramiye verilmezdi. 28.12.1953 gün ve 6212 sayılı Yasa ile İktisadi Devlet Teşekküllerinde çalışan işçilere “ilave tediye” adı altında 26 yevmiye tutarında ikramiye ödenmeye başlandı. 26.1.1955 gün ve 6452 sayılı Yasayla da, İktisadi Devlet Teşekkülleri dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işçilere yılda 26 yevmiye ilave tediye uygulaması getirildi. 4.7.1956 gün ve 6772 sayılı Yasa ile kamu kesimindeki tüm işyerlerinde çalışan işçilere yılda 52 yevmiye tutarında ikramiye (“ilave tediye”) verilmeye başlandı. Madenlerde yeraltında çalışanlara ödenen ikramiye ise 78 günlük ücret tutarına yükseltildi.

Asgari Ücret Yönetmeliği çıkarıldı (onama tarihi: 8.1.1951) ve yerel asgari ücretlerin saptanmasına başlandı.

Eskiden yaşlılık aylığına hak kazanan bir işçi emeklilik nedeniyle işten ayrılırsa, kıdem tazminatı alamazdı. Yapılan değişiklikle, yaşlılık aylığına hak kazanan işçinin emeklilik nedeniyle işten ayrılmasında kıdem tazminatı hakkı tanındı.

Hastalık nedeniyle işini göremeyecek duruma düşen işçi işten ayrılırsa, kıdem tazminatı alamazdı. Askerliğini yapmak için işten ayrılan işçiyeye kıdem tazminatı ödenmezdi. 8.2.1952 gün ve 5868 sayılı Yasayla, bu durumlarda kıdem tazminatı hakkı sağlandı.

Asgari Ücret Tespit Komisyonlarında sendikaların temsili sağlandı. İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun mahalli Danışma Kurulları'na sendikaların katılımı sağlandı (18.1.1954 gün ve 4/2253 sayılı Nizamname).

25.5.1959 gün ve 7285 sayılı Yasayla İş Kanunu değiştirilerek, temsilcilik görevini yapması nedeniyle işten çıkarılan işçiyeye bir yıllık ücreti tutarında tazminat ve diğer işçilerin kötü niyetle işten çıkarılması durumunda önellere ilişkin ücretin üç katı tutarında tazminat uygulaması getirildi.

25.5.1959 gün ve 7286 sayılı Yasayla 5018 sayılı Yasa değiştirilerek, sendika özgürlüğünün işverence ihlali durumunda bir yıllık ücret tutarında tazminat getirildi.

11.4.1960 gün ve 7467 sayılı Yasayla da işçilere ilk kez yıllık ücretli izin hakkı verildi.

Bu koşullarda bir işçinin nasıl davranmasını beklersiniz?

Ezberinizi bozun!